

ELS NATZARENS I LA PARRÒQUIA DE SANT FRANCESC D'ASSÍS

Enguany l'Arxiprestat de Tarragona Centre es troba d'enhonorabona ja que el dia de Sant Fructuós, 21 de gener, el nostre Arquebisbe i Primat, Dr. Lluís Martínez Sistach va començar la Visita Pastoral a totes el parròquies que conformen l'expressat arxiprestat. El Sr. Arquebisbe en la seva carta de data 17 de gener de 1999 enviada a totes les parròquies de Tarragona, mitjançant la què anunciava a tots el feligresos la seva Visita Pastoral, ens deia:

Amb motiu de la Visita Pastoral us tornaré a visitar. Però ara ho faré d'una manera més intensa i detinguda. Desitjo estar més temps amb vosaltres, per escoltar-vos, per encoratjar-vos i per compartir el vostre treball pastoral i la vostra presència de cristians enmig del món.

En la Visita Pastoral us recordaré el missatge de Jesús i l'ensenyament de l'Església, celebrarem junts la fe en el Senyor ressuscitat i cercarem discernir la crida que l'Esperit Sant us fa, a la parròquia i a cadascun de vosaltres, en l'aplicació del Concili Provincial Tarraconense. Vinc a vosaltres fonamentalment per escoltar el que feu, penseu i desitgeu i per mantenir un diàleg que farà créixer el nostre coneixement i el nostre amor. Us invito a sentir-vos més i més Església, membres de la vostra parròquia i a participar ja des d'ara amb la pregària en els actes de la Visita Pastoral.

Durant les visites pastorals, el Sr. Arquebisbe, a més a més de visitar i inspeccionar físicament les parròquies i les seves dependències, manté reunions i contactes personals amb els diferents consells parroquials, amb els catequistes i els grups de joves, visita les diferents comunitats i entitats de caire social i pastoral que estan dins de la jurisdicció territorial de cada parròquia, visita els malalts, camina pels seus carrers, etc. Així mateix, el seu programa, preveu el manteniment de contactes més intensos tant amb els preveres de les parròquies com amb la majoria dels col·laboradors d'aquelles i, naturalment, també el manteniment de reunions amb les entitats de caire religiós que es troben radicades a les diferents parròquies, com és el cas de la nostra Germandat.

A rel de la Visita Pastoral del Sr. Arquebisbe a la parròquia de Sant Francesc d'Assís de la nostra ciutat en què està assentada la Germandat, que es va iniciar la setmana del 14 de febrer, aprofitaré l'expressada efemèrides per recordar en aquest curt article l'excel·lent vinculació que sempre i en tot moment ha existit entre la nostra Germandat i la parròquia, recordant alguns aspectes de la col·laboració i del servei que hem prestat a la comunitat parroquial com a complement dels articles que ja vaig publicar en aquestes mateixes pàgines en relació als Viacrucis del Dimarts Sant (programes dels anys 1989, 1990 i 1991) i de la construcció de la fornícula on es troba dipositat el Sant Crist de la Germandat (programa de l'any 1994).

Visita pastoral de 1960

Aquests dies amb motiu de la ja esmentada Visita Pastoral, s'ha comentat molt entre els fidels i col·laboradors, quan va ésser l'última que es va portar a terme a la parròquia de Sant Francesc. En allò en què tots estàvem d'acord era en que va ésser fa ja molts anys, en aquest sentit vull dir que, segons el llibre d'actes de la Germandat, la darrera visita duta a terme va tenir lloc el desembre de 1960. Així, tenim que a la reunió de la Junta Directiva del dia 14 d'aquell mes i any, sota la presidència de n'Eliseo Soler Álvarez, es fa constar el següent:

Se interesa que el próximo domingo, en la Visita Pastoral que debe efectuar el Sr. Cardenal a la Parroquial Iglesia de San Francisco, asistan el mayor número de hermanos, debiendo hacerlo la junta en su totalidad.

És evident que, a la vista del transcrit acord, la nostra Germandat va participar a la Visita

Pastoral del Sr. Cardenal, Dr. Benjamín de Arriba y Castro, si bé, ni a les actes ni a l'arxiu de la Germandat, he trobat cap document més en que se'n parli. Al *"Boletín Oficial Eclesiástico del Arzobispado de Tarragona"* del mes de gener de 1961, a la secció *"Crónica Diocesana"*, apartat *"Actividades del Sr. Cardenal"*, he pogut concretar que la Visita Pastoral es va iniciar el dia 18 de desembre de 1960.

Día 18.- A las 11'45 solemne entrada de Santa Visita Pastoral en la parroquia de San Francisco de Tarragona. Recibe, seguidamente, a las Asociaciones de Apostolado.

A las 7 y media de la tarde consagra el altar mayor de dicha parroquia celebrando a continuación la Santa Misa.

És clar que hem d'entendre que quan el *"Boletín Eclesiástico"* parla que el Sr. Cardenal es va reunir o va rebre a las *"Asociaciones de Apostolado"* de la parròquia, entre elles, naturalment, es trobava la nostra Germandat tal com consta al llibre d'actes.

La Visita Pastoral es va perllongar durant els dies següents, portant-se a terme diferents celebracions, actes i activitats. Pel seu interès, es pot destacar la del dia 20 de desembre:

A las 9, celebra el Santo Sacrificio para los niños y niñas de la parroquia de San Francisco de Tarragona con plática preparatoria. A las 11 administra el sacramento de la Confirmación a 300 niños y niñas.

Curiosament, i no deixa de ser molt sorprenent, la premsa local del moment, en particular el *"Diario Español"*, no porta cap tipus de comentari sobre les diferents activitats del Sr. Cardenal en la Visita Pastoral a la parròquia de Sant Francesc, qüestió que no deixa d'ésser una raresa, més que res, pel fet que, tal com informa el *"Boletín Oficial Eclesiástico"*, aprofitant la visita es va consagrar l'altar major de l'església.

Benedicció del Viacrucis parroquial

Com deia, la col·laboració i relació de la nostra Germandat amb la parròquia ha estat sempre forta i intensa, per aquest motiu voldria comentar diferents aspectes de la mateixa que poden considerar-se com a curiosos. El primer, per la seva importància intrínseca pera nosaltres, els *"nazarenos"*, és la instal·lació i benedicció del Viacrucis que es troba a l'interior de l'església, compostat per catorze estacions en relleu escultòric, de color blanc a l'interior del seus respectius quadres, que narren els diferents episodis de la passió de Crist i que estan penjades en les diferents columnes de la nau central, de les parets del creuer i de la paret d'entrada a l'església, estacions sota les quals, tots i cadascun dels diumenges de Quaresma, des de ja fa molts d'anys, portem a cap els Viacrucis de la Germandat presidits per la imatge del nostre Sant Crist.

Seguint el mateix esquema de treball que a l'anterior apartat, la primera notícia al respecte, la localitzem al llibre d'actes de la Germandat, en el qual trobem l'acord pres a la reunió ordinària del dia 2 de febrer de 1956, en que, sota la presidència d'en Manuel de San Pedro Aymat, es diu el següent: "A continuación el Sr. San Pedro informa a los reunidos de la entrega al Sr. Cura Párroco de San Francisco de la cantidad de 100 pesetas como aportación de esta Real Hermandad a los gastos que ha ocasionado la adquisición del nuevo Viacrucis y al propio tiempo da cuenta de la invitación recibida para la organización del Solemne Viacrucis que con tal motivo se celebrará el domingo día 12 del actual a las seis y media de la tarde, al cual ruega la asistencia de todo los miembros de esta Directiva".

En base a l'anterior acord, vaig buscar a l'arxiu de la Germandat i efectivament hi havia per una banda el rebut justificatiu del lliurament de les 1 00 pessetes subscrit pel rector de la parròquia, el qual diu:

*VALE para la REAL HERMANDAD DE JESÚS NAZARENO por la cantidad de PESETAS CIEN entregadas al Sr. Cura Párroco de la Iglesia de San Francisco en calidad de donativo con motivo de la bendición del nuevo Viacrucis.
Tarragona 28 de Enero de 1956.*

L'altre document conservat a l'arxiu de la Germandat, és una carta que ens tramet la *Junta Parroquial de Acción Católica de San Francisco*, datada el 19 de gener de 1956 dirigida al

President, en que es diu el següent:

Mi distinguido amigo:

Confirmando nuestras conversaciones personales, me permito reiterarle nuestro deseo de su valiosa colaboración ya que en la bendición e inauguración del Viacrucis Parroquial, no pueden faltar.

No se pretende colaboración material, sino la espiritual, ya que todos los gastos corren de cuenta de la junta. Hemos confeccionado el programa que adjunto con el ruego de que lo examinen y den sus gratas impresiones con plena libertad para ello, especialmente el horario del Viacrucis de la tarde ya que creemos en principio que es necesario fijar el mismo que V des. tienen para toda la Cuaresma.

Desde luego los portadores del Santo Cristo deberían ser miembros de Vdes. así como la demás organización y desarrollo propios de la función.

Espero sus gratas y prontas noticias y con este motivo me reitero suyo affmo. amigo S.S. en Cristo.

Com s'indica a la comunicació que he transcrit, adjunta, s'acompanya la proposta del programa d'actes a celebrar amb motiu de la benedicció de què parlem i que era la següent:

PARROQUIA DE SAN FRANCISCO. Tarragona.

PROGRAMA de los actos a celebrará Dios mediante, el próximo domingo día 12 de febrero de 1.956; con motivo de la SOLEMNE BENDICION DEL VÍA-CRUCIS adquirido con aportaciones de los feligreses.

A las 8'45 de la mañana.- Bendición del Viacrucis por su Emncia. Revdma. el Sr. Cardenal Dr. D. Benjamín de Arriba y Castro, Arzobispo de Tarragona, Primado de las Españas; actuando como padrinos D. Francisco Aromir Torrellas y su esposa.

A las 9.- Misa de Comunión general con plática preparatoria, oficiada por su Eminencia, con canto de motetes por la capilla del Sr. Roig,

A las 4 de la tarde.- Rosario y seguidamente Viacrucis organizado por la Real Hermandad de Jesús Nazareno, que dirigirá y comentará el Muy Illtre. Dr. D. Erminio Carsir, Canónigo de la Santa Iglesia Catedral de Tortosa.

Amb la finalitat de conèixer alguna cosa més sobre la benedicció que comentem, he acudit a la premsa local del moment, en especial el "Diario Español", i a la "Hoja dominical". D'entrada dir que les notícies van ésser molt escasses i insignificants, puix tenim que al full dominical d'aquell any, conservat a l'Arxiu Històric Arxidiocesà, no apareix cap comentari que faci referència a la benedicció, per contra, al "Diario Español" del divendres dia 10 de febrer de 1956, dins de l'apartat titulat "Carnet Religioso", es transcriu el programa d'actes suara reproduït, si bé, s'ha de dir que hi ha dues diferències sobre el mateix, la primera, determina exactament el nom i els cognoms de la padrina, esposa del que era "Delegado Provincial de Sindicatos", al concretar "... actuando de padrinos de honor Don Francisco Aromir Torrellas y su esposa Doña Gertrudis Masaguer Fernández.", i el segon que fa referència a l'hora del Viacrucis que organitzava la nostra Germandat que era a les 6.30 de la tarda en comptes de les 4, Efectivament, el Viacrucis va tenir lloc a dos quarts de set de la tarda en comptes de les quatre ja que, a partir d'aquell any, com a conseqüència dels canvis produïts a la litúrgica específica de la Quaresma i de la Setmana Santa, es van endarrerir a l'expressada hora tots els Viacrucis dels diumenges de Quaresma, fet per altra banda que demostra i evidencia a la vegada que efectivament va ésser la nostra Germandat, d'acord amb la parròquia, qui va establir l'horari efectiu de l'acte que s'organitzava conjuntament.

També he pogut comprovar en el "Boletín Oficial Eclesiástico del Arzobispado de Tarragona" corresponent al mes de febrer de 1956 i en particular a la secció "Crónica Diocesana - Actividades del Sr. Cardenal", la següent anotació:

Día 12,- En la iglesia parroquial de San Francisco de Tarragona, bendice el nuevo Viacrucis y celebra Misa de Comunión con plática, Al finalizar visita los diferentes departamentos de la Acción Católica de dicha parroquia.

Com no és gens difícil d'entendre, va ésser un honor i una satisfacció per a la nostra Entitat poder col·laborar i participar d'aquesta forma tan directa i intensa en l'adquisició i benedicció del Viacrucis parroquial, principalment per la importància i el simbolisme que té per a nosaltres cada diumenge de Quaresma quan la Germandat, amb la col·laboració i la participació de la comunitat parroquial i d'altres fidels, porta a cap el cerimoniós Viacrucis comentat, enmig del respecte, solemnitat i fervorosa devoció, amb la significativa presència del nostre Sant Crist dut i escortat per germans nazarens voluntaris abillats amb la vesta pròpia de la Germandat.

Participació a la diada parroquial

S'ha de destacar que la nostra Germandat també ha participat en d'altres actes propis de la parròquia com va ser, a títol d'exemple, la seva assistència i col·laboració en la festivitat denominada "*Día de la Parroquia*" de l'any 1962, mitjançant la nostra aportació personal i econòmica per a l'adquisició d'un copó a regalar al rector.

Mantenint el mateix ordre d'exposició que en els d'altres aspectes que ja he comentat anteriorment, la primera notícia que d'aquesta diada trobem és al llibre d'actes de la Germandat, concretament a la sessió de la Junta Directiva del dia 9 de maig de 1962, presidida per n'Eliseo Soler Escobio, en que s'adopta el següent acord:

Leída una carta de la junta Parroquial en la que solicitan nuestra aportación para el regalo de un Copón en la festividad del Día del Párroco en la Iglesia de San Francisco, se acuerda colaborar con el donativo de 100,- pesetas destinadas a este fin.

De nou he tornat a revisar l'arxiu de la Germandat i efectivament he localitzat la carta en la qual es parla de l'anterior acord, exactament es tracta d'una comunicació en forma de "*saluda*", amb data del 3 de maig de 1962 i lliurat per n'Eugenio Roca Ferré, en la seva condició de "*Presidente del Centro de Hombres de la Parroquia de San Francisco*" que saluda al "*Presidente de la Real Congregación de Jesús Nazareno* ", en la qual textualment,

Le invita y ruega su asistencia a la santa Misa Reglamentaria del próximo domingo día 6; a las 9'00 h, en que se celebrará el Día de la Parroquia.

Con este motivo, se ofrendará durante el Ofertorio un Copón al Reverendísimo Sr. Rector de nuestra Parroquia, Ofrenda de la feligresía y asociaciones unidas a su Sacerdote y Padre Espiritual.

Al mismo tiempo, le rogamos tuviera presente extender ésta invitación a los demás miembros de esa Congregación, así como la necesidad de un donativo para la ayuda del coste del Copón que asciende a unas 9,000 ptas. y se desea que el ofrecimiento sea costado por todos los feligreses y asociaciones unidas en nuestra querida Parroquia, Agradecido su hermano en Cristo.

Amb la finalitat de conèixer quelcom més en relació a la commemoració de què parlem, vaig localitzar al "*Diario Español*" una nota que es publicava el dissabte dia 5 de maig, a la secció anomenada "*Carnet Religioso*", en què s'informava del següent:

Parroquia de San Francisco.

Mañana Domingo del Buen Pasto; la Parroquia de San Francisco, celebrará como en años anteriores la Fiesta de la Parroquia, Con tal motivo a las 9 de la mañana tendrá lugar la Santa Misa y en el Ofertorio de la misma, Don Eugenio Roca, Presidente de la junta Parroquial y Doña Josefina González, Presidenta de las Mujeres de Acción Católica, en representación de las asociaciones, cofradías y feligreses en general, ofrecerán al Rudo. Jaime Fortuny, Ecónomo, un copón y unos ornamentos sagrados, estos confeccionados por las señoras de Acción Católica.

Seguidamente bendecirá la ofrenda y dirigirá unas palabras a los fieles el Rudo. Jaime Fortuny.

De la transcrita nota podem conèixer que la festivitat en què es portava a terme aquest esdeveniment era amb motiu de la paràbola del Bon Pastor, així com que ja s'havia fet en altres ocasions anteriorment, si bé, hem de considerar que possiblement no es deurien haver

portat a cap ofrenes de tanta importància, d'aquí hem de constatar l'interès de la nostra Germandat de participar-hi tant personalment com econòmicament, sense oblidar que, segurament, també es feu amb la finalitat de demostrar la nostra simpatia i afecte al Sr. Rector.

La col·laboració, germanor i connexió de la nostra Entitat amb la parròquia ha estat sempre i en tot moment, des del mateix moment de la seva fundació al dia d'avui, intensa, viva i forta, participant la Germandat en totes i cadascuna de les iniciatives, activitats i peticions que se'n han fet, tant per part del Rector, personalment, com per qualsevol dels diferents moviments de caràcter eclesial o social que es troben assentats o integrats a la mateixa, per aquest motiu podem explicar-ne algun dels que ja no es fan per la lògica i natural evolució dels temps i la societat amb ells, si bé, no podem oblidar que integren part tant de la nostra història com de la comunitat parroquial de Sant Francesc.

Cessió de la imatge del Sant Crist pel Viacrucis de la parròquia

Un exemple dels que ara deia, és el fet que la nostra Germandat, a petició de la Junta d'Acció Catòlica de la parròquia, en diferents anys, com van ésser 1946, 1948 i 1950 (que tenim documentats particularment i expressament), després de la seva formal petició se'ls va deixar a la imatge del Crist Creuclavat de la nostra propietat, dipositat a l'església de Sant Francesc, amb la finalitat que la comunitat parroquial pogués solemnitzar, de manera expressa i significativa, els Viacrucis que feien les tardes dels divendres de Quaresma. Com a curiositat podem veure que la petició de l'any 1950, va ésser cursada per la "Asociación de jóvenes de Acción Católica de San Francisco". L'acord que prenia la Junta Directiva de la Germandat, més o menys, amb molt poques variacions en cada ocasió era el mateix, per aquest motiu, sols transcriuré el de la sessió del dia 6 de març de 1946, sota la presidència d'en Joan Carbó i Joanpere, que diu el següent:

Se da cuenta a los reunidos que la junta de Acción Católica de la Parroquia de San Francisco ha solicitado autorización para llevar el Santo Cristo propiedad de esta Hermandad en los Viacrucis que cada Viernes de Cuaresma celebran en la citada Parroquia a lo que se accede con gusto anteponiendo ciertas formalidades propuestas por los Caballeros Portantes del Santo Cristo.

Pel que sembla, les formalitats de què ens parla, feien referència fonamentalment i bàsicament a la manera de com es devia portar i tenir cura de la imatge per tal d'evitar-li qualsevol tipus de dany o desperfecte.

Viàtic i comunió als malalts i impeditos

L'altra pràctica que voldria comentar, és la que va tenir lloc de forma habitual i quasi de manera anual entre els anys quaranta i setanta, moment en què es va suprimir, d'una part, pels canvis produïts a la litúrgia i en el sí de la pròpia Església i per l'altra, en base a la pròpia evolució, progressió i canvi dels temps, era la personal, directa i expressa participació dels membres de la Germandat amb els de la parròquia en l'acompanyament i escorta del "viàtic" o comunió dels malalts i impossibilitats que es trobaven a la jurisdicció territorial de la parròquia, tenint en compte la particularitat que la de Sant Francesc disposava i encara té a l'interior dels seus límits jurisdiccionals diferents centres sanitaris, per tant l'atenció als malalts i indisposats era molt més nombrosa i important que en d'altres parròquies de la nostra ciutat.

De tots és conegut que abans, els rituals establien expressament que quan es portava el Viàtic o el Santíssim Sagrament, es fes sempre que fos possible en processó i sota pal·li, precedit d'un escolà que fes sonar la campaneta. Aquesta era bàsicament la col·laboració de la nostra Germandat, a l'igual que les altres entitats arrelades a la parròquia, així, un o dos membres, normalment directius en actiu, segons les ocasions i les disponibilitats de personal, portaven una o dues de les diferents vares del pal·li i els altres acompanyaven al Santíssim en processó portant a la mà l'oportuna atxa o ciri. Normalment se sortia de matí, una vegada acabada la primera missa i es feia el recorregut pels carrers de la zona parroquial. Naturalment, era habitual que els fidels, els feligresos i fins i tot algun transeünt que s'hi trobava, s'integressin a la processó. Com és natural, els moviments de caràcter cristià de la parròquia com podien ésser els membres d'Acció Catòlica, els Cursillistes de Cristiandat, els de l'Apostolat de l'Oració, etc. tenien l'obligació d'assistir-hi, també era costum que als homes se'ls donés

l'espelma a la sagristia i a les dones al cancell o porta de l'església. Una vegada acabat el recorregut es tornava a la parròquia i es procedia a la reserva del Santíssim.

Com es pot comprovar a la selecció que he transcrit de diferents acords adoptats en algunes de les sessions de la Directiva de la nostra Germandat, la participació a aquesta solemnitat va anar variant amb el transcurs del temps, al començament eren tots els primers divendres de mes, com es concreta a la sessió que va tenir lloc el 12 de novembre de 1943 i que diu:

El Sr. Carbó manifiesta que el Ilmo. Sr. Dr. Vallés, Párroco de San Francisco, ha invitado a la Real Hermandad para que asista al acto de acompañar el Santo Viático los primeros viernes de cada mes a los enfermos. Se acudirá en turno de voluntarios ya que así se acuerda.

Després, amb el pas del temps, es concreta en un compliment de caràcter més esporàdic, com es veu a l'acta de la Directiva del dia 30 de març de 1951, on s'estableix:

Es leído un oficio del Sr. Cura Párroco de la Parroquial Iglesia de San Francisco, en el que invita a todos los Hermanos Nazarenos para acompañar a Jesús Sacramentado para el cumplimiento Pascual de los enfermos. En vista de ello se designa al Sr. Mercadé para llevar la vara del palio.

De nou, en el transcurs del temps, ens trobem curiosament que ja no és el rector qui invita la Germandat a tan important i caritatiu acte sinó que és el President d'Acció Catòlica de la parròquia, com es pot constatar a la reunió de la Junta Directiva de la Germandat del dia 15 d'abril de 1966, en la qual es va adoptar el següent acord:

Por el Secretario se da lectura de una carta recibida del Presidente de la Acción Católica de la Parroquia de San Francisco, en la que se nos invita a la asistencia y acompañamiento a Jesús Sacramentado por las calles de la Parroquia, que tendrá lugar el día 17 de los corrientes, acordándose asistir toda la junta Directiva y nombrar como portadores del Palio a los Sres. Juan Mercadé y Andrés Sarrá, así como aportar 6 hachas y 2 cirios.

És de valorar que l'acompanyament i l'escorta del Viàtic o del Santíssim Sagrament (al marge de l'inqüestionable valor i de la importància intrínseca que té per als cristians practicants), es considerava per la majoria dels associats un acte importantíssim dins de les activitats pròpies de la Germandat, per tant no era gens d'estranyar que en alguna assemblea general ordinària, dins del torn obert de paraula es parlés sobre la qüestió, a tall d'exemple podem veure allò que hi ha escrit l'acta de l'Assemblea del dia 2 d'abril de 1967, que diu:

El Hermano Arturo Vicente Tomás manifiesta que si ha sufrido modificación el Reglamento, ya que para acompañar al Santísimo, para el cumplimiento Pascual de los enfermos de la Parroquia de San Francisco, no había nadie de la junta y que sólo había él y los Sres. Crespo y Pagés, a lo que le contesta el Sr. Presidente (Don Ramón Brull), que no fuimos invitados por la junta de Hombres de Acción Católica como lo hacían otros años y por dicho motivo no se asistió, aunque mandamos las hachas correspondientes, a lo que aclara nuestro Consiliario (Dr. Don Adolfo Pascual) que hablará con el Sr. Cura Párroco para que ello no vuelva a ocurrir.

Com a curiositat del contingut de l'anterior acta, és d'evidenciar que a l'arxiu de la Germandat no he trobat cap Reglament ni disposició específica i escrita en relació a la forma d'actuar, si bé, considero que ja estava degudament i perfectament regulada en el rituals propis de l'Església.

Francesc d'Assís GARCIA i SEGARRA